

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Zuzanou Bystřickou v právní věci žalobkyně **S.A.**, zast. Mgr. Barborou Leiterovou, advokátkou se sídlem Heinrichova 16, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky** se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13.1.2009, č. j. OAM-680/VL-07-PA03-2008,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- III. Odměna zástupkyně žalobce Mgr. Barbory Leiterové, advokátky se sídlem Heinrichova 16, Brno, se určuje částkou 5.760,-Kč, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Tlumočníci Doc. Ing. Marianně Dražanové, CSc, bytem Brno, Borodinova 16, se přiznává odměna za tlumočnický úkon ve výši 700,- Kč, která jí bude vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

O d ů v o d n ě n í:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR ze dne 13.1.2009, č. j. OAM-680/VL-07-PA03-2008, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně v zákonem stanovené lhůtě se žalobkyně domáhá přezkoumání citovaného rozhodnutí žalovaného ve všech výrocích rozhodnutí. Namítá porušení § 2 odst. 4, § 3 odst. 2 a 4, § 50 odst. 2 a 3 a § 68 odst. 3 správního řádu, neboť žalovaný neposkytl žalobkyni potřebná poučení, nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, rozhodnutí je nepřesvědčivé, nebyly zjištěny všechny okolnosti, nevypořádal se se

všemi podklady. Dále v žalobě uvádí, že žalovaný zjištěný skutkový stav nesprávně právně kvalifikoval a pochybil v aplikačním procesu, když nepřihlíдел faktickou skutkovou podstatu skutkové podstatě pronásledování upravené v § 12 zákona o azylu. K rozhodnutí si neopatřil potřebné podklady, a to i ve vztahu k odůvodnění výroku o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a 14b zákona o azylu. Žalobkyně opustila Bělorusko, neboť se obávala o svou svobodu, zdraví i život, tato obava byla v souvislosti s činností jejího syna. Dle jejího názoru nemá vliv, že se sama aktivně neúčastnila rozdávání letáků. To, že tuto činnost prováděl její syn, neznamená, že by po obvinění byla v odlišné situaci než syn. Vzhledem k situaci v zemi měla za to, že bude s činností syna automaticky spojena a sankcionována, byla neustále obtěžována policií, měla přemluvit syna k návratu výměnou za slušné chování k němu, jinak prý bude uvězněna. V Bělorusku dochází k porušování lidských práv, je omezeno právo občanů na změnu vlády, dochází k nezákonnému zabíjení, špatnému zacházení s osobami ve vazbě a s vězni, svévolnému zatýkání a věznění, nejsou nezávislé soudy, je omezena svoboda projevu, tisku, shromažďování, je všudypřítomná korupce, zejména v řadách policie a soudnictví, dochází k omezování aktivit nevládních organizací. Zákon zakazuje mučení, nelidské a ponižující zacházení a trestání, avšak policisté a vězeňští pracovníci někdy mučili, bili a jinak špatně zacházeli s osobami ve vazbě, často s cílem dosáhnout doznání. Žalobkyně má tak odůvodněný strach z pronásledování. Může být sporné, zda bylo její pronásledování posuzováno ve smyslu příslušností k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, ale je zřejmé, že bylo zapříčiněno politickou situací v Bělorusku. I když se aktivně politicky neangažovala, což není podmínkou pro udělení azylu, nic to nevypovídá o jejích politických názorech. Dále se domnívá, že žalovaný nevedl pohovory a celé řízení tak, aby zjistil skutečný stav věci, ale například klad dotazy účelově, aby jí azyl udělit nemusel.

Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Ze skutečností zjištěných v průběhu správního řízení nelze dle jeho názoru v žádném případě učinit závěr, že by obavy žalobkyně souvisely s některým z důvodů taxativně vyjmenovaných v ustanovení § 12 zákona o azylu, a že by naplňovaly definici pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 téhož zákona. Žalobkyně datuje své potíže od roku 2006, přičemž je však zřejmé, že během této doby se s žádným konkrétním negativním jednáním vůči své osobě nesetkala, zcela bez problémů z Běloruska odcestovala a bez jakýchkoliv potíží se také vrátila zpět. Žádným potížím nebyli vystaveni ani další rodinní příslušníci. Pro získání postavení uprchlíka nestačí pouhé konstatování, že situace v zemi je špatná, musí být prokázáno, že individuální situace jednotlivce odůvodňuje obavy z pronásledování. Tato podmínka však v případě žalobkyně splněna nebyla. Žalovaný je přesvědčen, že žalobkyni byl poskytnut dostatečný prostor, aby uvedla vše, co považuje za důležité pro rozhodování o její žádosti, rovněž pohovory byly vedeny takovým způsobem, aby byly objasněny všechny možné azylově relevantní skutečnosti.

Ve věci proběhlo dne 9. července jednání před Krajským soudem v Brně. Účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích k věci. Žalobkyně doplnila, že se od své matky dozvěděla, že i po odjezdu z vlasti byla předvolána na policii, písemné doklady o tom se jí však nepodařilo získat.

V řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., přezkoumává soud napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů a z těch hledisek, které žalobce v podané žalobě uvede, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§75 odst.1 a odst. 2 věta první s. ř. s.).

Protože žalobkyně vytkla žalovanému, že k zamítnutí její žádosti o mezinárodní ochranu došlo v důsledku porušení procesního předpisu, musel se soud v této věci zabývat tím, zda k tvrzenému porušení procesního předpisu v postupu žalovaného skutečně došlo a pokud se tak stalo, zda taková vada řízení mohla mít za následek nezákonnost či nicotnost žalobou napadeného rozhodnutí, popřípadě, zda v dané věci nejsou jiné procesní vady, které žalobkyně nemohla bez své viny uplatnit a které mohly mít za následek nezákonnost rozhodnutí.

Žalobkyně namítala porušení §3 odst. 2 a 4 správního řádu. Je zřejmé, že zde omylem namítala porušení ustanovení správního řádu ve znění zákona č. 71/1967 Sb. ve znění pozdějších předpisů, v době projednávání věci již neplatného. Těmto ustanovením dle stávající právní úpravy provedené zákonem č. 500/2004 Sb. (dále jen správní řád), odpovídá §4 odst. 1 a 2. Dále namítala, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, což odpovídá §3 a rovněž uvedla, že došlo k porušení § 2 odst. 4 , § 50 odst. 2 a 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Tyto námitky neshledal soud důvodnými.. Žalovaný v průběhu řízení o žádosti žalobkyně poskytl žalobkyni, jak soud zjistil ze správního spisu, veškerá potřebná poučení, vycházel jí vstříc, postupoval v souladu s právními předpisy, kterými je vázán. Řešení bylo v souladu s veřejným zájmem, žalovaný postupoval s ohledem na specifika azylového řízení, obdobně jako ve skutkově podobných věcech. Postupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. V řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany řádné zjištění skutkového stavu věci spočívá především v tom, že žadateli je dána možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které jej vedly k opuštění vlasti. Žalobkyni byl poskytnut dostatečný prostor, aby uvedla vše, co považuje za důležité pro rozhodování o žádosti. Žalovaný s ní ve snaze zjistit důkladně skutkový stav vedl dva pohovory. Nelze přisvědčit námitce žalobkyně, že pohovor s ní byl veden účelově, aby jí nemusel být udělen azyl. Žalovaný jí pokládal standardní otázky tak, jako jiným žadatelům, dalšími otázkami pak reagoval na její konkrétní tvrzení. S ohledem na její tvrzení opatřil žalovaný další podklady k rozhodnutí – informace o zemi původu. Tyto podklady odpovídaly svým obsahem tomu, co bylo nutno zjistit, byly dostatečné rovněž k posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany. Žalovaný vycházel především ze Zprávy MZ USA o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2007 ze dne 11. 3. 2008 z Výroční zprávy organizace Human Rights Watch o Bělorusku za rok 2008, z Informaci MZV ČR. čj. 125516/2006-LP ze dne 23. 8. 2006, čj. 113160/2008 ze dne 28. 4. 2008 a č.j. 11658312008-LP ze dne 9.6.2008 a z Informace společnosti Člověk v tísni — společnosti při České televizi, č.j. OAM-166-34f2006, ze dne 10. 7. 2006. Dále správní orgán vycházel z aktuálních informací ohledně situace v Bělorusku obsažených v databázi České tiskové kanceláře. S uvedenými informacemi měla žalobkyně možnost se seznámit a jsou součástí správního spisu.

Žalovaný své rozhodnutí dostatečně srozumitelně a přesvědčivě odůvodnil, zabýval se všemi rozhodnými skutečnostmi, z odůvodnění je patrné, jakými právními úvahami se při rozhodování řídil, pokud neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Je také zřejmé, jak vyhodnotil podklady rozhodnutí, které se k věci vztahovaly. Vyhodnotil informace, které se vztahovaly k tvrzením žalobkyně, a to především při úvahách o možnosti udělení doplňkové ochrany. Vzhledem k tomu soud shledal nedůvodnou rovněž námitku porušení §68 odst. 3 správního řádu.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 22.9.2008, po svém příjezdu z Běloruska, které opustila 18.9.2008. Sama ve své vlasti nebyla nikdy politicky činná. Problémy měla kvůli svému staršímu synovi S.Y., který odešel z Běloruska z politických důvodů a v České republice mu byla udělena doplňková ochrana. Syn měl v roce 2006 na hranicích rozdávat se svými kamarády letáky, přičemž byli natočeni na kameru. Byl zadržen a na základě úplatku, který dala policii, byl propuštěn. Oficiálně byl obviněn z nějakého kriminálního činu. Následně odjel do České republiky, kde požádal o mezinárodní ochranu. Její potíže nastaly v roce 2006, policie jí začala předvolávat za účelem zjištění pobytu syna. Zpočátku předstírala, že je v syn v Bělorusku, na předvolání se dostavovala, později začala předvolání ignorovat. Policie k ní často docházela do bytu Neustálé obtěžování policie bylo zesíleno od ledna roku 2008. Policie chtěla, aby svého syna přinutila k návratu, jinak prý bude uvězněna. Vydírali ji tím, říkali, že pokud se syn nevrátí, půjde do vězení ona a bude mít čas přemýšlet, proč ho tak špatně přesvědčovala. Pokud je syn hodný, nedopustí, aby jeho matka seděla ve vězení. Nemohla proto bydlet na své adrese a musela se odstěhovat ke své matce. V březnu roku 2008 objevili u její matky, obdržela předvolání. Vyhrožovali jí, že jí dají „na zkoušku“ do vězení. I když se v Bělorusku ještě dalšího půl roku zdržovala, ke splnění této výhrůžky nedošlo. Začala si vyřizovat doklady a legálně z Běloruska vycestovala. Pokud byla dotazována, jak si vysvětluje možnost legálně vycestovat, když jí bylo výše uvedeným způsobem vyhrožováno, sdělila, že neví, zřejmě není na seznamu osob, které nesmí vycestovat, neměli důvod jí bránit, měla zaplacen léčebný pobyt v Litvě. V řízení však rovněž uvedla, že musela podepsat prohlášení, že Bělorusko neopustí. V České republice byla již v roce 1997 a v roce 2007, kdy navštívila syna. Nedokázala vysvětlit, proč tenkrát, pokud již měla potíže, nepožádala o mezinárodní ochranu. Nedokázala vysvětlit proč jí bylo umožněno opakované vycestování z Běloruska do ciziny, když měla být zájmovou osobou místní policie. Nyní o udělení mezinárodní ochrany požádala proto, že nechce být ve své vlasti uvězněna, má zprávu od své matky o tom, že ji i u ní hledala policie. Dále nedokázala vysvětlit rozpor ve svých prohlášeních o zařazení syna na seznam hledaných osob a jeho bezproblémovém vycestování z vlasti. Legálně vycestoval za situace, že dle tvrzení žalobkyně vůči němu mělo být zahájeno trestní stíhání. Žalobkyně to přičetla tomu, že na hranicích jsou formální kontroly. Dostal se tak na Ukrajinu a odtud do ČR prostřednictvím turistické kanceláře.

Žalobkyně namítala, že žalovaný porušil §12 zákona o azylu neboť skutkové důvody, které uváděla, jsou podřaditelné pod toto ustanovení. Argumentovala porušováním lidských práv v Bělorusku. Této námitce nemůže soud přisvědčit. Soud se zcela ztotožňuje se závěrem správního orgánu, že žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Je nesporné, že v Bělorusku dochází k četným a závažným porušením lidských práv, nelze však konstatovat, že by tato situace měla paušálně být důvodem pro

udělení mezinárodní ochrany. Soud souhlasí s námitkou žalobkyně, že není podmínkou, aby byla sama politicky činná. Může dojít k situaci, že je člověk pronásledován režimem z politicky motivovaných důvodů, aniž sám je politicky činný, například kvůli osobě blízké. V problémech, které žalobkyně měla, však pronásledování ve smyslu zákona o azylu nelze spatřovat.

Soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6.11.2003 č.j. 6Azs 12/2003-49 podle kterého „smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodu vypočtených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“

Dále soud poukazuje rovněž na rozsudek Nejvyššího právního soudu ze dne 21.7.2005, 3 Azs 303/2004-79, podle kterého „pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, tak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země z nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politické názory.“

Soud souhlasí s názorem žalovaného, že dopad tvrzené politické aktivity jejího syna na její osobu znaky pronásledování nenese. Soud poukazuje na to, že byla předvolávána v souvislosti se snahou o zjištění pobytu syna. Nejednalo se tedy o situaci, kdy by byla cílem zájmu policie ona sama. Zájem policie byl způsoben osobou jejího syna. Dle jejího tvrzení měla být takto předvolávána po dobu téměř tří let, mělo jí být vyhrožováno vězením, kam měla jít místo syna, pokud se tento nevrátí ze zahraničí. Měla být tedy jakýmsi „rukojmím“. Přitom se jí během této doby podařilo z Běloruska celkem třikrát legálně vycestovat. Je tedy zřejmé, že obavy žalobkyně z uvěznění nebyly reálné. Je nelogické, aby za situace, že by zde existoval reálný úmysl uvěznit žalobkyni z vykonstruovaných důvodů a tím jejího syna přinutit k návratu, popřípadě ji uvěznit proto, že syna nepřinutila k návratu, měla žalobkyně možnost volně cestovat. Žalovaný v této souvislosti správně poukázal na zprávu MZ USA o dodržování lidských práv za rok 2007, ze které vyplývá, že pro některé osoby v Bělorusku existuje omezení v pohybu. Je zřejmé, že žalobkyně vzhledem k možnosti cestovat nebyla takovou osobou, která by byla objektem zájmu. Za těchto okolností nelze shledat odůvodněnost obav z pronásledování. Soud poukazuje rovněž na nízkou intenzitu problémů žalobkyně, které rovněž z tohoto důvodu nelze za pronásledování považovat.

Soud dále uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí důvody pro udělení mezinárodní ochrany neshledal rovněž z důvodu, že žalobkyně měla obavy ze zvýšeného zájmu policie v souvislosti s pátráním policie po jejím synovi v souvislosti s jeho trestnou činností. V žalobě žalobkyně toto konstatování žalovaného v žalobě nijak nezpochybnila.

Uvedené úvahy lze vztáhnout rovněž k odůvodnění výroku o neudělení doplňkové ochrany. Nebylo shledáno, že by zde byly důvodné obavy z pronásledování žalobkyně před jejím opuštěním Běloruska a nebyly zjištěny ani žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by žalobkyně měla být ohrožena vážnou újmou v případě jejího návratu. V této souvislosti se žalovaný zabýval situací navracejících se neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do Běloruska a soud se s jeho závěry ztotožňuje.

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného v plném rozsahu, k výroku o neudělení mezinárodní ochrany dle § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu však nesměřoval žádný konkrétní žalobní bod, žalobkyně neuvedla, z jakých důvodů by jí mezinárodní ochrana dle těchto ustanovení měla být udělena. Soud uvádí, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by bylo na místě zvažovat udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 13 a 14b zákona o azylu. Pro udělení azylu dle těchto ustanovení nebyla splněna základní podmínka, a to udělení azylu rodinnému příslušníkovi. Soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, čj. 4 Azs 147/2004-81, publikovaný ve sbírce NSS 388/2004, www.nssoud.cz, podle kterého „Udělení azylu rodinnému příslušníku azylanta podle §13 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu je možné jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu osobě, která je rodinným příslušníkem žadatele o azyl.“ Totéž platí i pro doplňkovou ochranu podle §14b zákona o azylu. Zletilý syn žalobkyně, kterému byla doplňková ochrana udělena, ve vztahu k žalobkyni takovou osobu nepředstavuje. Rovněž nebylo shledáno, že by žalobkyně tvrdila skutečnosti hodné zvláštního zřetele, pro které by jí mohl být udělen azyl humanitární. Žalovaný se možností udělit mezinárodní ochranu dle těchto ustanovení zabýval, své rozhodnutí odůvodnil. V jeho postupu soud neshledal žádné pochybení.

Krajský soud v Brně konstatuje, že vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem dospěl k závěru, že správní rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem a žalobu jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

Žalobkyni splňující podmínky § 35 odst. 8 s.ř.s. ustanovil soud zástupcem advokátku pro řízení o žalobě i pro řízení o kasační stížnosti. Ve smyslu citovaného ustanovení v tomto případě platí náklady spojené se zastupováním stát a pokud je zástupcem advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměna za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního předpisu. Právní zástupkyně je plátkyní DPH. Soud určil odměnu částkou 4 200,- Kč za dva úkony právní služby po 2 100,- Kč za každý úkon, náhradu hotových výdajů částkou 600,- Kč rovněž za dva úkony po 300,- Kč (podle vyhlášky č. 276/2006 Sb., §9 odst. 3 písm. f), §11 odst. 1 písm. b) a g), §13 odst. 3), celkem 4 800,- Kč. Tato odměna byla zvýšena o DPH ve výši 20% na částku 5 760,- Kč.

V souladu s § 59 odst. 2 s.ř.s. byla přiznána odměna tlumočnicku ve výši 700,- Kč za 2 hodinu tlumočení u jednání soudu dne 9. července 2010. (350 Kč za 1 hodinu tlumočení podle § 17 odst. 1 položka 1 vyhl. č. 37/1967 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Poučení: Proti tomuto rozsudku, který nabývá právní moci dnem doručení (§ 54 odst. 5 s.ř.s.) je přípustná kasační stížnost za podmínek stanovených v § 102 a následujících s.ř.s., která musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Brně ve dvojím vyhotovení. Stěžovatel, který nemá vysokoškolské právnické vzdělání, musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.)

V Brně dne 9. července 2010

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
samosoudkyně